

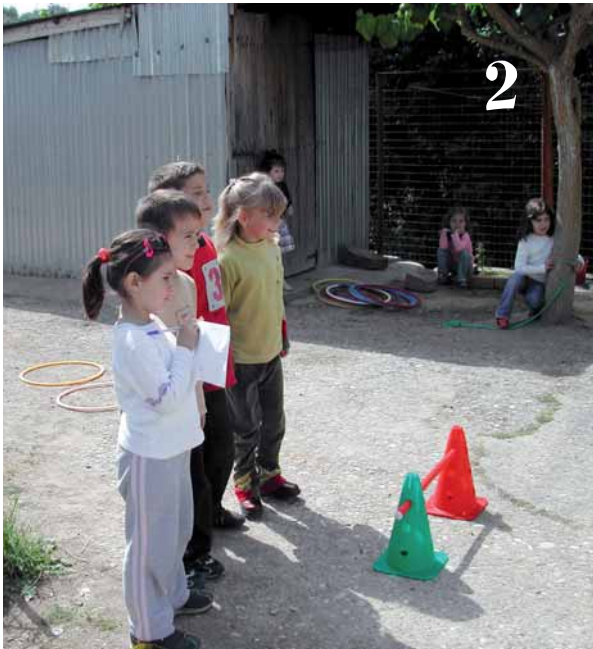
Rodne razlike u igri na igralištu u sjeverozapadnoj Grčkoj

Erasmia Zotou

Socijalni stereotipi o rodnim razlikama isplivaju na površinu kad djeca u igri pronalaze prikladne uloge. Argumenti puni predrasuda koji se pojavljuju u dječjim iskazima mogu se opravdati rodno definiranim idejama koje su djeca usvojila.

Podjelu igara na one za dječake i one za djevojčice potiču proizvođači i reklamne agencije svojim spotovima. Pa ipak, uz redovne igre koje u vrtiću igraju u vrijeme predviđeno za slobodne aktivnosti, djeca često osmišljavaju i vlastite, nove igre, dogovarajući se o pravilima njihovog organiziranja. Zadatak odgajateljica je osigurati sudjelovanje svakog djeteta u igri bez obzira na njegovu/njezinu rodnu, rasnu i nacionalnu pripadnost. Usprkos tome, često smo svjedoci

isključivanja i nametanja ograničavajućih pravila za sudjelovanje u igri, temeljenim na rodno obojenim razlikama u dječjem mišljenju i idejama o tome što je, a što nije prikladno. Razlog tome može ležati u činjenici da su ove pojave češće zabilježene u ruralnim sredinama u kojima je obiteljska struktura patrijarhalnija i s naglašenije izraženim rodnim ulogama. Uz to se i od odgajateljica često čuju primjedbe i komentari iz kojih se jasno vide stereotipne rodno obojene uloge. Prikazat ću vam nekoliko primjera slobodne dječje igre u vrtićkom dvorištu koje oslikavaju njihovo viđenje razlike između uloga dječaka i djevojčica. Izrada aviona ili rakete tipična je muška igra iz koje su djevojčice isključene uz argument da 'Avione voze piloti koji su muškarci' (slika 1). Rodne razlike se jasno vide i tijekom igre zvane *cone* koja se također igra na vrtićkom igralištu. Nakon žučne rasprave o sudjelovanju djevojčica u igri tijekom

koje su dječaci ostali pri pretpostavci da djevojčice neće ni doći ako ih i odluče uključiti, ulogu zapisničara koji bilježi osvojene bodove dodijelili su djevojčici uz obrazloženje: 'Djevojčice bolje pišu. Zar ne vidite da su žene u supermarketima blagajnice, a u uredima tajnice?' (slika 2). Dječaku je dodijeljena uloga suca koji daje znak za start i prati kršenje pravila tijekom igre. Obrazloženje ovakve odluke bilo je da su samo muškarci suci na nogometnim utakmicama i atletskim natjecanjima (slika 3). I boje vijača za preskakanje su rodno obojene, pa su one za djevojčice često ružičaste ili narančaste, dok su dječacima namijenjene plave, žute i

crvene. Tako su djevojčice koje se željela pridružiti dječacima u igri držeći u ruci žutu vijaču, rekli: 'Pa zar nisi do sada shvatila da si djevojčica?' (slika 4). Djevojčice su željne sudjelovati u igri nogometa, ali im dječaci ne dopuštaju. Oni se pak nikad ne uključuju u igru znanu kao gumi-gumi ili preskakanje užeta koje su tradicionalno namijenjene djevojčicama (slika 5). Igre na igralištu koje igraju dječaci obično karakterizira kretanje, bilo da se radi o igrama loptom ili drugima, poput igre lovice. Djevojčice su, s druge strane, zadovoljne kad iznesu na igralište elemente iz lutkine kućice ili kad se zabavljaju igračkama u pijesku (slike 6 i 7).

6

7

8

Vassiliki (djevojčica): *Baš šteta... Što se to moglo dogoditi tom jadnom biću?*
 Thanassis (dječak): *Možda ga je ubio lovac.*

Paraskevas (dječak): *Čekaj da vidim koja je to vrsta ptice. To je kos.*

Vassiliki: *Ne, to nije kos.*

Thanassis: *To je kos. Ti ne znaš. Kako bi i mogla znati? Ti si djevojčica, a one ništa ne znaju o lovu. Samo su muškarci lovci.*

Vassiliki: *Znam. Ja idem s tatom, a kosovi se nalaze na drugoj obali rijeke.*

Paraskevas: *Nemoj nam samo reći da si ti držala pušku. Jesu li žene dovoljno snažne za to? Ti lažeš (slika 9).*

Erasmia Zotou je odgajateljica zaposlena u Lesini, selu u kojem se stanovnici uglavnom bave poljodjelstvom i uzgojem stoke.
 erasmia_kostaki@tellas.gr

Kad se jednoga dana djevojčica odvažila i pokušala priključiti dječacima u igri 'ulovi zrak u vrećicu' koja je bila potaknuta našim radom na projektu 'Zrak i različite pojave vezane za vremenske prilike', dječaci su je odbili s obrazloženjem da boja vrećice ne odgovara djevojčicama, te da je bog vjetra, Eol - muškarac. Njihovim riječima: 'Zar ne vidiš da su vrećice plave boje? One nisu za vas djevojčice.' Uz to su dodali: 'Pošto je bog vjetrova muškarac, samo ga dječaci mogu loviti.' (slika 8).

Igra lovice, a posebno lova, spada prema mišljenju dječaka u muške aktivnosti. Ilustraciju za ovu tvrdnju nalazimo u događaju koji se zbio na vrtićkom igralištu, na kojem su djeca pronašla mrtvu pticu. Među djecom zatekla se jedna djevojčica. Dijalog koji je uslijedio posebno je ilustrativan:

9